

Окисно-відновні реакції

Волобуєв Максим Миколайович
vmn2007@ukr.net

Кафедра загальної та неорганічної хімії,
НТУ «ХПІ»

Харків 2016

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F: -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O: -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2\overset{+1}{\text{S}}\overset{+6-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6-2}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F: -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O: -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2\overset{+1}{\text{S}}\overset{+6-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6-2}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F: -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O: -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2\overset{+1}{\text{S}}\overset{+6-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6-2}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F: -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O: -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\overset{+1}{\text{O}}\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2\overset{+1}{\text{S}}\overset{+6-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6-2}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- **Правила визначення ступеня окиснення**
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \overset{+1}{\text{H}}\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2\overset{+1}{\text{S}}\overset{+6-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6-2}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з неметалами і -1 з металами
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з **неметалами** і -1 з **металами**
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \overset{+1}{\text{H}}\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \overset{+1}{\text{H}}_2\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з **неметалами** і -1 з **металами**
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко виявляються ($\overset{+1}{\text{K}}\overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\overset{-1}{\text{O}}_2$)
- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2\overset{+6}{\text{Cr}}_2\overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2\overset{+1}{\text{S}}\overset{+6}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2(\overset{+6}{\text{S}}\overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з **неметалами** і -1 з **металами**
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко

виявляються ($\overset{+1}{\text{K}} \overset{-1/3}{\text{O}}_3, \overset{+1}{\text{H}}_2 \overset{-1}{\text{O}}_2$)

- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2 \overset{+6}{\text{Cr}}_2 \overset{-2}{\text{O}}_7, \overset{+1}{\text{H}}_2 \overset{+6}{\text{S}} \overset{-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2 (\overset{+6}{\text{S}} \overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Ступінь окиснення

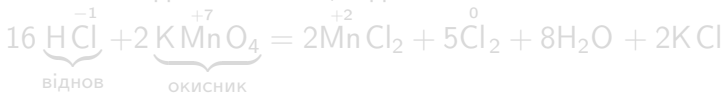
- Виділяють 2 групи реакцій
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{O} = 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$ – реакція обміну
  - $4\text{HCl} + \text{MnO}_2 = \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ – ОВР
- **Ступінь окиснення** (СО) – гіпотетичний заряд атома
- Правила визначення ступеня окиснення
  - сума СО всіх атомів у частинці дорівнює її заряду
  - Li, Na, K, Rb, Cs: +1
  - Ba, Mg, Ca, Sr, Ba, Zn, Cd: +2
  - F : -1
  - H: +1 з **неметалами** і -1 з **металами**
  - Cl, Br, I: -1 у бінарних сполуках з металами
  - O : -2 у більшості сполук; винятки легко

виявляються ($\overset{+1}{\text{K}} \overset{-1/3}{\text{O}}_3, \text{H}_2\text{O}_2$)

- Приклади $\overset{+1}{\text{K}}_2 \overset{+6}{\text{Cr}}_2 \overset{-2}{\text{O}}_7, \text{H}_2 \overset{+1}{\text{S}} \overset{+6-2}{\text{O}}_4, \overset{+3}{\text{Fe}}_2 (\overset{+6-2}{\text{S}} \overset{-2}{\text{O}}_4)_3$

Реакції зі зміною ступеня окиснення

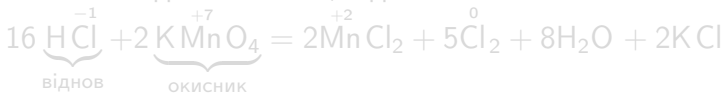
- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР
  - міжмолекулярні: $2\text{SO}_2 + \text{O}_2 = 2\text{SO}_3$
  - диспропорціонування:
 $2\overset{0}{\text{KOH}} + \overset{0}{\text{Cl}_2} = \overset{-1}{\text{KCl}} + \overset{+1}{\text{KClO}} + \text{H}_2\text{O}$
  - конпропорціонування: $\overset{-3}{\text{NH}_3} + \overset{+5}{\text{NO}_3} = \overset{+1}{\text{N}_2\text{O}} + 2\text{H}_2\text{O}$

Реакції зі зміною ступеня окиснення

- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР

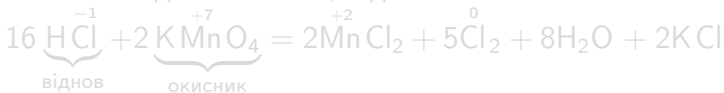
- диспропорціонування:

Реакції зі зміною ступеня окиснення

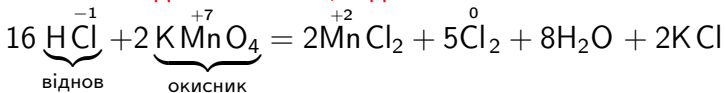
- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР
  - міжмолекулярні: $2\text{SO}_2 + \text{O}_2 = 2\text{SO}_3$
  - диспропорціонування:
 $2\text{KOH} + \overset{0}{\text{Cl}_2} = \overset{-1}{\text{KCl}} + \overset{+1}{\text{KClO}} + \text{H}_2\text{O}$
  - конпропорціонування: $\overset{-3}{\text{NH}_3} + \overset{+5}{\text{NO}_3} = \overset{+1}{\text{N}_2\text{O}} + 2\text{H}_2\text{O}$

Реакції зі зміною ступеня окиснення

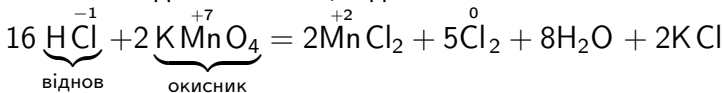
- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- **Окисник відновлюється, відновник окиснюється**

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР
  - міжмолекулярні: $2\text{SO}_2 + \text{O}_2 = 2\text{SO}_3$
  - диспропорціонування:
 $2\text{KOH} + \overset{0}{\text{Cl}_2} = \overset{-1}{\text{KCl}} + \overset{+1}{\text{KClO}} + \text{H}_2\text{O}$
  - конпропорціонування: $\overset{-3}{\text{NH}_3} + \overset{+5}{\text{NO}_3} = \overset{+1}{\text{N}_2\text{O}} + 2\text{H}_2\text{O}$

Реакції зі зміною ступеня окиснення

- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом Mn (+7)
- 3 групи ОВР

- міжмолекулярні: $2\text{SO}_2 + \text{O}_2 = 2\text{SO}_3$

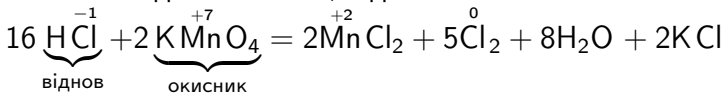
- диспропорціонування:

- конпропорціонування: $\overset{-3}{\text{NH}_3} + \overset{+5}{\text{NO}_3} = \overset{+1}{\text{N}_2\text{O}} + 2\text{H}_2\text{O}$

Реакції зі зміною ступеня окиснення

- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР

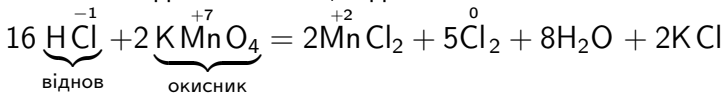

- диспропорціонування:

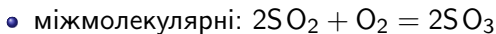

Реакції зі зміною ступеня окиснення

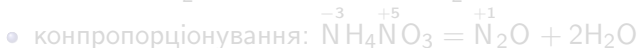
- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР

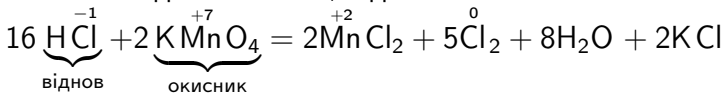

- диспропорціонування:

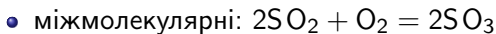

Реакції зі зміною ступеня окиснення

- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»:
частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР

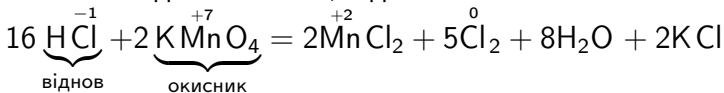
- диспропорціонування:

- конпропорціонування: $\overset{-3}{\text{N}}\overset{+5}{\text{H}_4}\overset{+1}{\text{NO}_3} = \overset{-3}{\text{N}_2}\overset{+1}{\text{O}} + 2\text{H}_2\text{O}$

Реакції зі зміною ступеня окиснення

- Окиснення – процес віддачі (втрати) електронів
- Відновлення – процес приєднання електронів
- Електрони приєднує окисник, а віддає – відновник
- Окисник відновлюється, відновник окиснюється

- Широкий зміст терміну «окисник»: частинка KMnO_4 , іон MnO_4^- , атом $\text{Mn} (+7)$
- 3 групи ОВР
  - міжмолекулярні: $2\text{SO}_2 + \text{O}_2 = 2\text{SO}_3$
  - диспропорціонування:
$$2\overset{0}{\text{KOH}} + \overset{0}{\text{Cl}_2} = \overset{-1}{\text{KCl}} + \overset{+1}{\text{KClO}} + \text{H}_2\text{O}$$
  - конпропорціонування: $\overset{-3}{\text{N}}\overset{+5}{\text{H}_4}\overset{+1}{\text{NO}_3} = \overset{+1}{\text{N}_2}\text{O} + 2\text{H}_2\text{O}$

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- Вищий ступінь окиснення елемента співпадає з номером його групи
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- Найнижчий ступінь окиснення:
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- Вищий ступінь окиснення елемента співпадає з номером його групи
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- Найнижчий ступінь окиснення:
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером** його групи
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

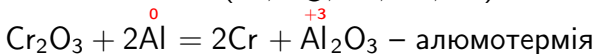
Окисники і відновники

- Окиснення відповідає підвищенню ступеня окиснення певного атома, а відновлення – пониженню
- Атом у вищому ступені окиснення може бути лише окисником, а у нижчому – лише відновником
- **Вищий ступінь окиснення** елемента співпадає з **номером його групи**
  - Приклади: S(+6), P(+5), Mn(+7)
  - Винятки: F(0), O(+2), Fe(+6), Co(+3), Ni(+3)
- **Найнижчий ступінь окиснення:**
  - 0 для металів
  - номер групи – 8 для неметалів
  - приклади: Co(0), F(-1), K(0), P(-3)
  - винятки: B(-3), благородні гази

Найважливіші відновники

До широковживаних відновників належать:

- активні метали (Al, Mg, Ca, Na, Zn)

- сполуки деяких металів у низьких ступенях окиснення (FeSO₄, SnCl₂, CrSO₄)

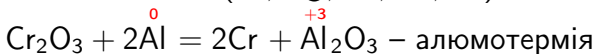
- ряд неметалів (H₂, C) та їх сполук (CO, Na₂SO₃)

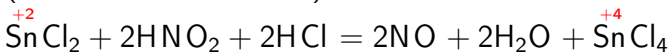
Найважливіші відновники

До широковживаних відновників належать:

- активні метали (Al, Mg, Ca, Na, Zn)

- сполуки деяких металів у низьких ступенях окиснення (FeSO₄, SnCl₂, CrSO₄)

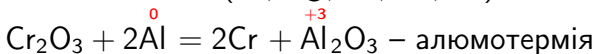
- ряд неметалів (H₂, C) та їх сполук (CO, Na₂SO₃)

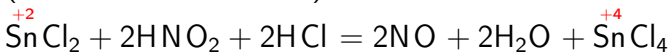
Найважливіші відновники

До широковживаних відновників належать:

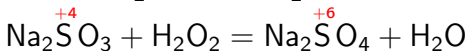
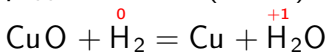
- активні метали (Al, Mg, Ca, Na, Zn)

- сполуки деяких металів у низьких ступенях окиснення (FeSO₄, SnCl₂, CrSO₄)

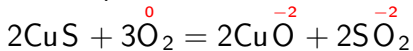
- ряд неметалів (H₂, C) та їх сполук (CO, Na₂SO₃)

Найважливіші окисники

До основних окисників належать:

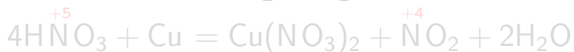
- неметали (F_2 , Cl_2 , Br_2 , I_2 , O_2 , S) та їх похідні (O_3 , SO_2Cl_2)

- сполуки деяких металів у вищих ступенях окиснення ($KMnO_4$, $K_2Cr_2O_7$, PbO_2)

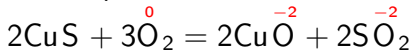
- кислоти – неокисні за рахунок H^+ , а окисні – за рахунок кислотного залишку

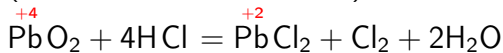
Найважливіші окисники

До основних окисників належать:

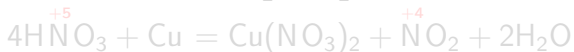
- неметали (F_2 , Cl_2 , Br_2 , I_2 , O_2 , S) та їх похідні (O_3 , SO_2Cl_2)

- сполуки деяких металів у вищих ступенях окиснення ($KMnO_4$, $K_2Cr_2O_7$, PbO_2)

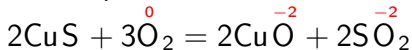
- кислоти – неокисні за рахунок H^+ , а окисні – за рахунок кислотного залишку

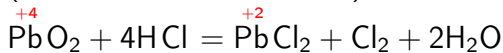
Найважливіші окисники

До основних окисників належать:

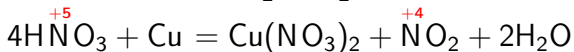
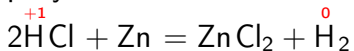
- неметали (F_2 , Cl_2 , Br_2 , I_2 , O_2 , S) та їх похідні (O_3 , SO_2Cl_2)

- сполуки деяких металів у вищих ступенях окиснення ($KMnO_4$, $K_2Cr_2O_7$, PbO_2)

- кислоти – неокисні за рахунок H^+ , а окисні – за рахунок кислотного залишку

Розстановка коефіцієнтів: загальні ідеї

- Визначення коефіцієнтів у ОВР може бути складним завданням
- Загальна ідея проста: кількості відданих відновником та прийнятих окисником електронів однакові
- Для розстановки коефіцієнтів у рівнянні ОВР використовують 2 методи
  - метод електронного балансу для готової схеми реакції (відомі всі учасники)
  - метод електронно-іонного балансу (напівреакцій) придатний для будь-якої реакції у розчині
- Перший метод легко засвоїти, другий – ефективніше застосовувати

Розстановка коефіцієнтів: загальні ідеї

- Визначення коефіцієнтів у ОВР може бути складним завданням
- Загальна ідея проста: кількості відданих відновником та прийнятих окисником електронів однакові
- Для розстановки коефіцієнтів у рівнянні ОВР використовують 2 методи
  - метод електронного балансу для готової схеми реакції (відомі всі учасники)
  - метод електронно-іонного балансу (напівреакцій) придатний для будь-якої реакції у розчині
- Перший метод легко засвоїти, другий – ефективніше застосовувати

Розстановка коефіцієнтів: загальні ідеї

- Визначення коефіцієнтів у ОВР може бути складним завданням
- Загальна ідея проста: кількості відданих відновником та прийнятих окисником електронів однакові
- Для розстановки коефіцієнтів у рівнянні ОВР використовують 2 методи
  - метод електронного балансу для готової схеми реакції (відомі всі учасники)
  - метод електронно-іонного балансу (напівреакцій) придатний для будь-якої реакції у розчині
- Перший метод легко засвоїти, другий – ефективніше застосовувати

Розстановка коефіцієнтів: загальні ідеї

- Визначення коефіцієнтів у ОВР може бути складним завданням
- Загальна ідея проста: кількості відданих відновником та прийнятих окисником електронів однакові
- Для розстановки коефіцієнтів у рівнянні ОВР використовують 2 методи
  - метод електронного балансу для готової схеми реакції (відомі всі учасники)
  - метод електронно-іонного балансу (напівреакцій) придатний для будь-якої реакції у розчині
- Перший метод легко засвоїти, другий – ефективніше застосовувати

Розстановка коефіцієнтів: загальні ідеї

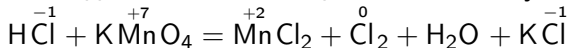
- Визначення коефіцієнтів у ОВР може бути складним завданням
- Загальна ідея проста: кількості відданих відновником та прийнятих окисником електронів однакові
- Для розстановки коефіцієнтів у рівнянні ОВР використовують 2 методи
  - метод електронного балансу для готової схеми реакції (відомі всі учасники)
  - метод електронно-іонного балансу (напівреакцій) придатний для будь-якої реакції у розчині
- Перший метод легко засвоїти, другий – ефективніше застосовувати

Розстановка коефіцієнтів: загальні ідеї

- Визначення коефіцієнтів у ОВР може бути складним завданням
- Загальна ідея проста: кількості відданих відновником та прийнятих окисником електронів однакові
- Для розстановки коефіцієнтів у рівнянні ОВР використовують 2 методи
  - метод електронного балансу для готової схеми реакції (відомі всі учасники)
  - метод електронно-іонного балансу (напівреакцій) придатний для будь-якої реакції у розчині
- Перший метод легко засвоїти, другий – ефективніше застосовувати

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

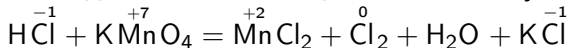
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

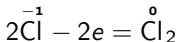
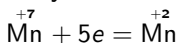
- $16\text{HCl} + 2\text{KMnO}_4 = 2\text{MnCl}_2 + 5\text{Cl}_2 + 8\text{H}_2\text{O} + 2\text{KCl}$

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

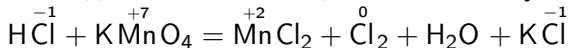
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

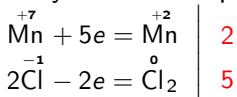
- $16\text{HCl} + 2\text{KMnO}_4 = 2\text{MnCl}_2 + 5\text{Cl}_2 + 8\text{H}_2\text{O} + 2\text{KCl}$

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

- Розставляють інші коефіцієнти перед

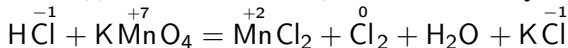
- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

- $16\text{HCl} + 2\text{KMnO}_4 = 2\text{MnCl}_2 + 5\text{Cl}_2 + 8\text{H}_2\text{O} + 2\text{KCl}$

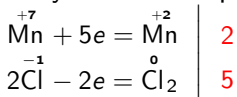

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

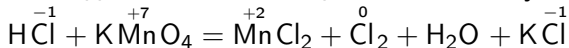
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

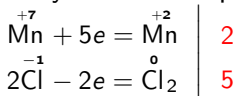
- $16\text{HCl} + 2\text{KMnO}_4 = 2\text{MnCl}_2 + 5\text{Cl}_2 + 8\text{H}_2\text{O} + 2\text{KCl}$

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

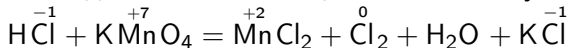
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

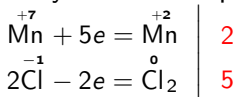

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

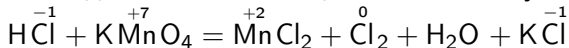
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

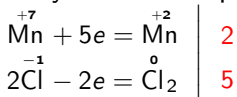

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

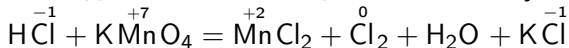
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

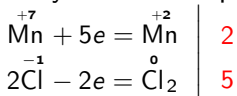

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

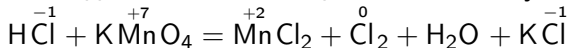
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

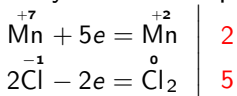

Метод електронного балансу

- Знаходять елементи, що змінюють ступінь окиснення

- Записують схеми процесів окиснення та відновлення

- Встановлюють баланс за числом електронів

- Одержані множники переносять у рівняння

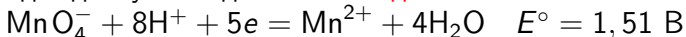
- Розставляють інші коефіцієнти перед

- атомами металів (K)
- іонами кислотних залишків (Cl^-)
- атомами гідрогену

- $16\text{HCl} + 2\text{KMnO}_4 = 2\text{MnCl}_2 + 5\text{Cl}_2 + 8\text{H}_2\text{O} + 2\text{KCl}$

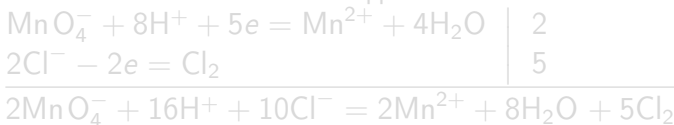
Метод електронно-іонного балансу

- У довіднику знаходять **схеми відновлення частинок**

- Реакція з меншим E° відбувається як окиснення!
- Умова перебігу ОВР: $E_{\text{ок}} > E_{\text{відн}}$

- Баланс встановлюють за відомою схемою

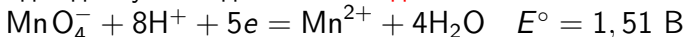

- Підбором знаходять інші коефіцієнти

Метод електронно-іонного балансу

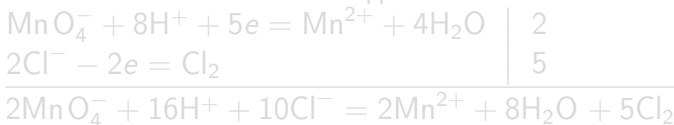
- У довіднику знаходять **схеми відновлення частинок**

- Реакція з меншим E° відбувається як окиснення!**

- Умова перебігу ОВР: $E_{\text{ок}} > E_{\text{відн}}$

- Баланс встановлюють за відомою схемою

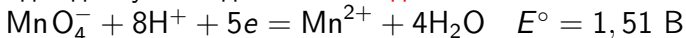
- Підбором знаходять інші коефіцієнти

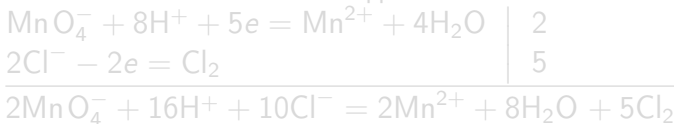
Метод електронно-іонного балансу

- У довіднику знаходять **схеми відновлення частинок**

- Реакція з меншим E° відбувається як окиснення!**
- Умова перебігу ОВР: $E_{\text{ок}} > E_{\text{відн}}$

- Баланс встановлюють за відомою схемою

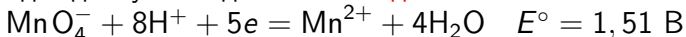

- Підбором знаходять інші коефіцієнти

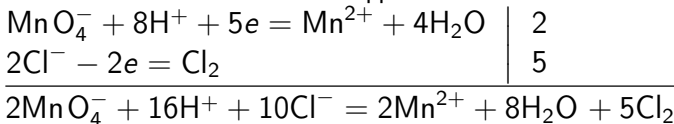
Метод електронно-іонного балансу

- У довіднику знаходять **схеми відновлення частинок**

- Реакція з меншим E° відбувається як окиснення!**
- Умова перебігу ОВР: $E_{\text{ок}} > E_{\text{відн}}$

- Баланс встановлюють за відомою схемою

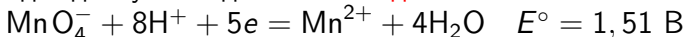

- Підбором знаходять інші коефіцієнти

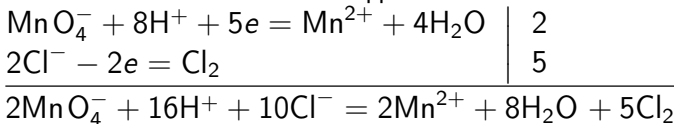
Метод електронно-іонного балансу

- У довіднику знаходять **схеми відновлення частинок**

- Реакція з меншим E° відбувається як окиснення!**
- Умова перебігу ОВР: $E_{\text{ок}} > E_{\text{відн}}$

- Баланс встановлюють за відомою схемою

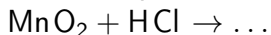

- Підбором знаходять інші коефіцієнти

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР

- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР
 $\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \dots$
- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР
 $\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \dots$
- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР
 $\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \dots$
- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР
 $\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \dots$
- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР
 $\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \dots$
- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Алгоритм запису рівняння ОВР

- Завдання: для відомих учасників реакції треба записати рівняння ОВР
 $\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \dots$
- Алгоритм розв'язання може бути таким
  - знаходять окисник та відновник
  - записують схеми їх перетворення у продукт
  - складають напівреакції перетворень
  - враховують баланс за електронами
  - складають молекулярне рівняння реакції

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $MnO_4^- \rightarrow Mn^{2+}$ при $pH < 7$ (кисле середовище)
  - $MnO_4^- \rightarrow MnO_2$ при $pH = 7$ (нейтральне середовище)
  - $MnO_4^- \rightarrow MnO_4^{2-}$ при $pH > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

Запис схем перетворень

- Запис схем перетворень потребує знань із неорганічної хімії
- Наприклад, відновлення MnO_4^- відбувається так
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$ при $\text{pH} < 7$ (кисле середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_2$ при $\text{pH} = 7$ (нейтральне середовище)
  - $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{MnO}_4^{2-}$ при $\text{pH} > 7$ (лужне середовище)
- Інший приклад – HNO_3
  - концентрована відновлюється до NO_2
  - розведена відновлюється до NO
  - сильними відновниками відновлюється аж до NH_4^+

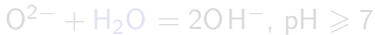
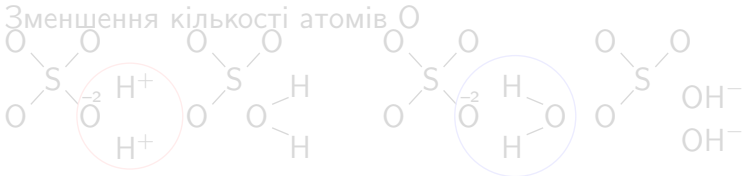
Зміна складу частинок

- Кількість атомів елемента, що змінює ступінь окиснення, балансується множниками

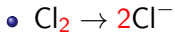
- Оксигеновий склад змінюється за допомогою H^+ , OH^- чи H_2O залежно від pH середовища

- Зменшення кількості атомів

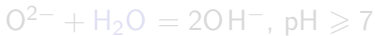
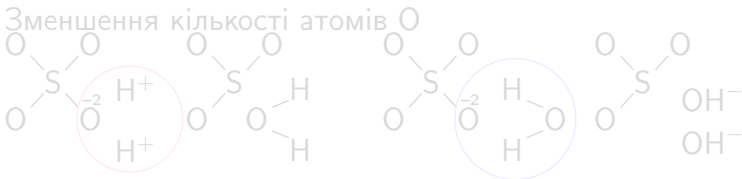
Зміна складу частинок

- Кількість атомів елемента, що змінює ступінь окиснення, балансується множниками

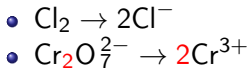
- Оксигеновий склад змінюється за допомогою H^+ , OH^- чи H_2O залежно від pH середовища

- Зменшення кількості атомів

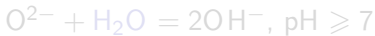
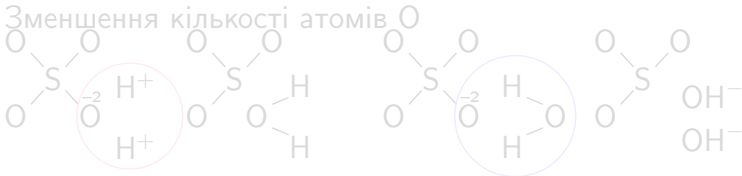
Зміна складу частинок

- Кількість атомів елемента, що змінює ступінь окиснення, балансується множниками

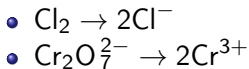
- Оксигеновий склад змінюється за допомогою H^+ , OH^- чи H_2O залежно від pH середовища

- Зменшення кількості атомів

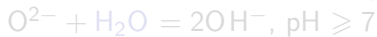
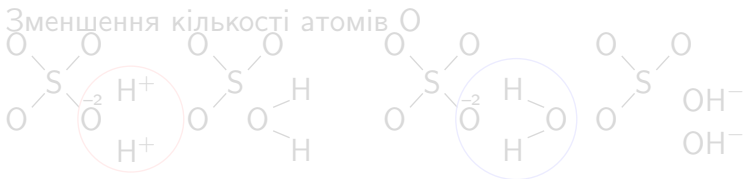
Зміна складу частинок

- Кількість атомів елемента, що змінює ступінь окиснення, балансується множниками

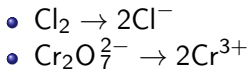
- Оксигеновий склад змінюється за допомогою H^+ , OH^- чи H_2O залежно від pH середовища

- Зменшення кількості атомів

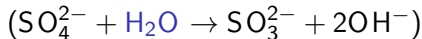
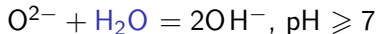
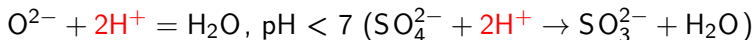
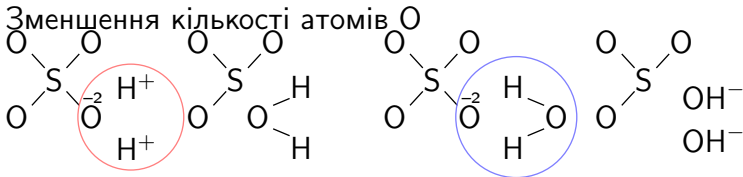
Зміна складу частинок

- Кількість атомів елемента, що змінює ступінь окиснення, балансується множниками

- Оксигеновий склад змінюється за допомогою H^+ , OH^- чи H_2O залежно від pH середовища

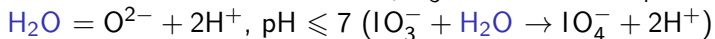
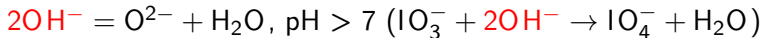
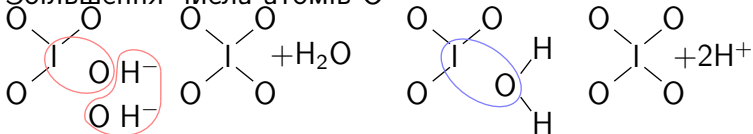
- Зменшення кількості атомів

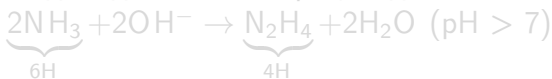

Зміна складу частинок

- Збільшення числа атомів O

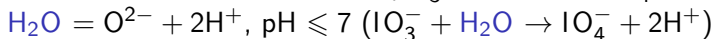
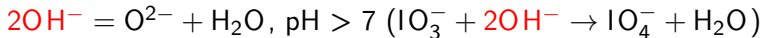
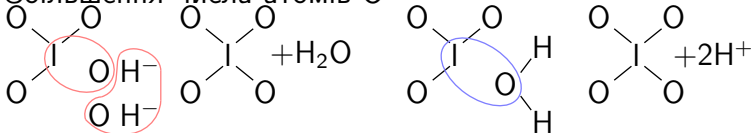

- Іноді подібна схема працює для інших атомів:

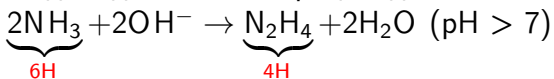

Зміна складу частинок

- Збільшення числа атомів O

- Іноді подібна схема працює для інших атомів:

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5e = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6e = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, pH < 7
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5e = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, pH < 7
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6e = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, pH < 7
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, pH < 7
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, pH < 7
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5e = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, pH < 7
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6e = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, pH < 7
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, pH < 7
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

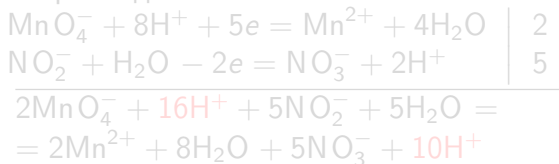
Запис напівреакцій

- На основі схеми окиснення або відновлення будується напівреакція (окиснення чи відновлення)
- Баланс складається у 3 етапи
  - за елементом, що змінює ступінь окиснення
  - за киснем
  - за електронами
- Приклад з відновленням: $\text{MnO}_4^- \rightarrow \text{Mn}^{2+}$, $\text{pH} < 7$
  - $1\text{MnO}_4^- \rightarrow 1\text{Mn}^{2+}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ \rightarrow \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{MnO}_4^- + 8\text{H}^+ + 5\text{e} = \text{Mn}^{2+} + 4\text{H}_2\text{O}$
- Приклад з окисненням: $\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$, $\text{pH} < 7$
  - $2\text{Cr}^{3+} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$
  - $2\text{Cr}^{3+} + 7\text{H}_2\text{O} - 6\text{e} = \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 14\text{H}^+$

Комбінація напівреакцій

- Дві напівреакції потрібно скласти для одержання рівняння ОВР у іонно-молекулярній формі
- Ключова вимога: формальне скорочення електронів з рівняння реакції

- Наприклад

- Однакові частинки скорочують

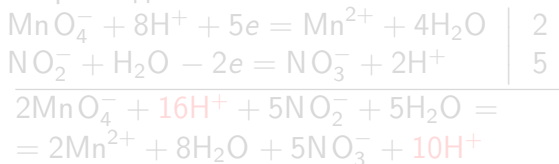

Комбінація напівреакцій

- Дві напівреакції потрібно скласти для одержання рівняння ОВР у іонно-молекулярній формі
- Ключова вимога: формальне скорочення електронів з рівняння реакції

- Наприклад

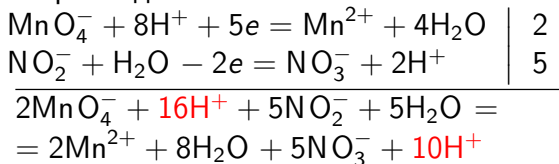
- Однакові частинки скорочують

Комбінація напівреакцій

- Дві напівреакції потрібно скласти для одержання рівняння ОВР у іонно-молекулярній формі
- Ключова вимога: формальне скорочення електронів з рівняння реакції

- Наприклад

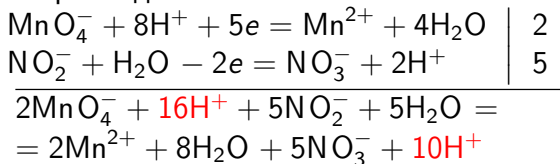
- Однакові частинки скорочують

Комбінація напівреакцій

- Дві напівреакції потрібно скласти для одержання рівняння ОВР у іонно-молекулярній формі
- Ключова вимога: формальне скорочення електронів з рівняння реакції

- Наприклад

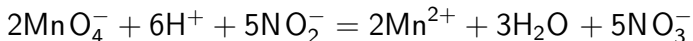

- Однакові частинки скорочують

Запис молекулярної форми ОВР

- Іонно-молекулярне рівняння описує сутність процесу

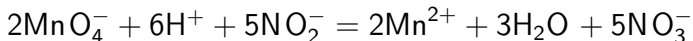
Перманганат-іон у кислому середовищі окиснює нітрат (III)-іон до нітрат-іону.

- При переході до молекулярної форми катіони та аніони повинні зв'язатися між собою
- У молекулярному рівнянні можуть з'явитися додаткові частинки, що формально не беруть участь у окисненні чи відновленні

Запис молекулярної форми ОВР

- Іонно-молекулярне рівняння описує сутність процесу

Перманганат-іон у кислому середовищі окиснює нітрат (III)-іон до нітрат-іону.

- При переході до молекулярної форми катіони та аніони повинні зв'язатися між собою
- У молекулярному рівнянні можуть з'явитися додаткові частинки, що формально не беруть участь у окисненні чи відновленні

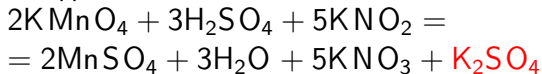
Запис молекулярної форми ОВР

- Іонно-молекулярне рівняння описує сутність процесу

Перманганат-іон у кислому середовищі окиснює нітрат (III)-іон до нітрат-іону.

- При переході до молекулярної форми катіони та аніони повинні зв'язатися між собою
- У молекулярному рівнянні можуть з'явитися додаткові частинки, що формально не беруть участь у окисненні чи відновленні

Приклад

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

- Запис рівняння у молекулярній формі

Приклад

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

- Запис рівняння у молекулярній формі

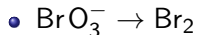

Приклад

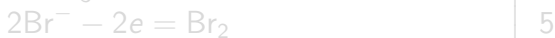
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

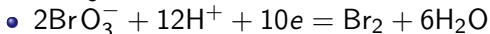
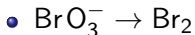
- Запис рівняння у молекулярній формі

Приклад

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

- Запис рівняння у молекулярній формі

Приклад

- $\text{NaBr} + \text{NaBrO}_3 + \text{H}_2\text{SO}_4 =$
- Схема відновлення:
  - $\text{BrO}_3^- \rightarrow \text{Br}_2$
  - $2\text{BrO}_3^- + 12\text{H}^+ + 10e = \text{Br}_2 + 6\text{H}_2\text{O}$
- Схема окиснення:
  - $2\text{Br}^- \rightarrow \text{Br}_2$
  - $2\text{Br}^- - 2e = \text{Br}_2$
- Складання напівреакцій
$$\begin{array}{l} 2\text{BrO}_3^- + 12\text{H}^+ + 10e = \text{Br}_2 + 6\text{H}_2\text{O} \\ 2\text{Br}^- - 2e = \text{Br}_2 \end{array} \quad \begin{array}{l} | \\ | \\ 1 \\ 5 \end{array}$$

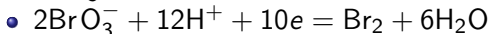
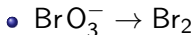

$$2\text{BrO}_3^- + 12\text{H}^+ + 10\text{Br}^- = \text{Br}_2 + 6\text{H}_2\text{O} + 5\text{Br}_2$$
- Скорочення рівняння
$$\text{BrO}_3^- + 6\text{H}^+ + 5\text{Br}^- = 3\text{Br}_2 + 3\text{H}_2\text{O}$$
- Запис рівняння у молекулярній формі
$$5\text{NaBr} + \text{NaBrO}_3 + 3\text{H}_2\text{SO}_4 = 3\text{Br}_2 + 3\text{H}_2\text{O} + 3\text{Na}_2\text{SO}_4$$

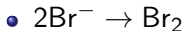
Приклад

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

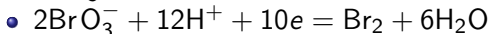
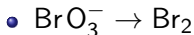
- Запис рівняння у молекулярній формі

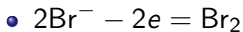
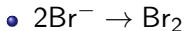
Приклад

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

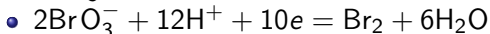
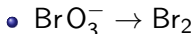
- Запис рівняння у молекулярній формі

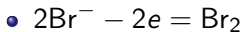
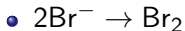
Приклад

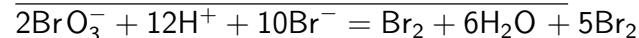
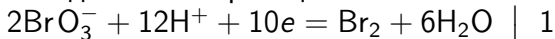
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

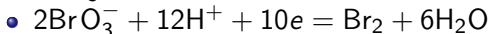
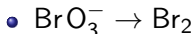
- Запис рівняння у молекулярній формі

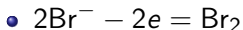
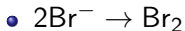
Приклад

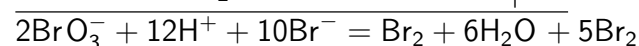
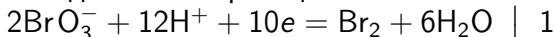
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

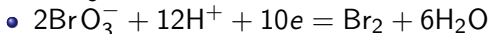
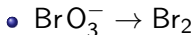
- Запис рівняння у молекулярній формі

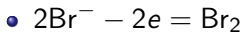
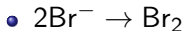
Приклад

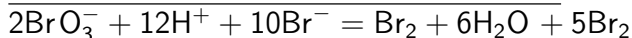
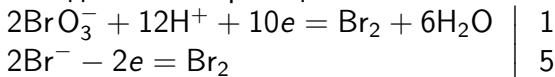
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

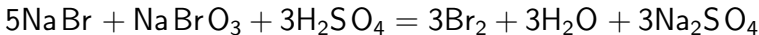
- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

- Запис рівняння у молекулярній формі

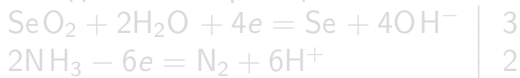
- Схема відновлення:

- $\text{SeO}_2 \rightarrow \text{Se}$
- $\text{SeO}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Se} + 4\text{OH}^-$
- $\text{SeO}_2 + 2\text{H}_2\text{O} + 4e = \text{Se} + 4\text{OH}^-$

- Схема окиснення:

- $\text{NH}_3 \rightarrow \text{N}_2$
- $2\text{NH}_3 \rightarrow \text{N}_2 + 6\text{H}^+$
- $2\text{NH}_3 - 6e = \text{N}_2 + 6\text{H}^+$

- Складання напівреакцій

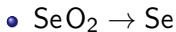
- Скорочення рівняння

- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

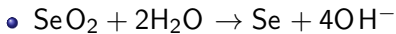
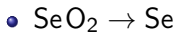
- Скорочення рівняння

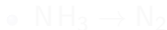
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

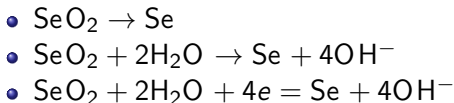
- Скорочення рівняння

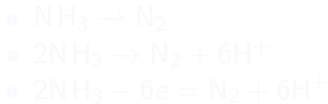
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

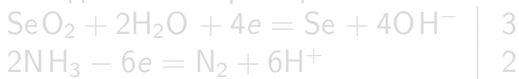
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

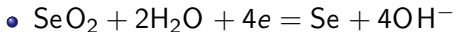
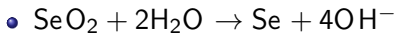
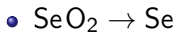
- Скорочення рівняння

- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

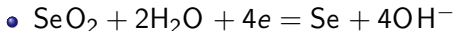
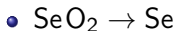
- Скорочення рівняння

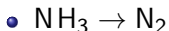
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

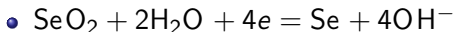
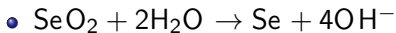
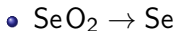
- Скорочення рівняння

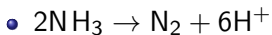
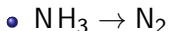
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

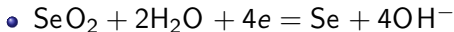
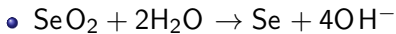
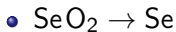
- Скорочення рівняння

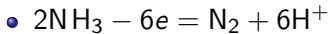
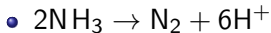
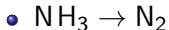
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Скорочення рівняння

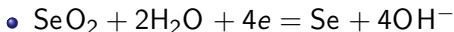
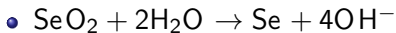
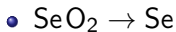

- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

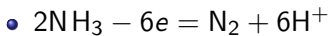
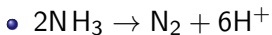
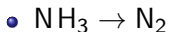

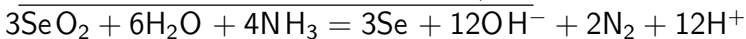
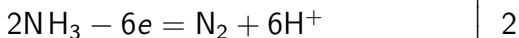
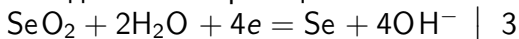
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

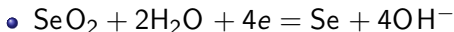
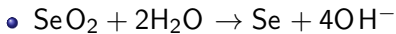
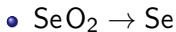
- Скорочення рівняння

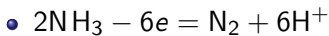
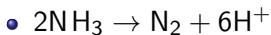
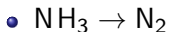
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

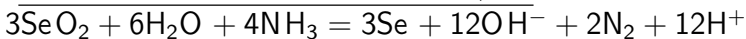
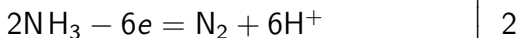
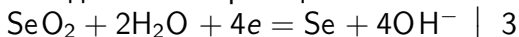
- Схема відновлення:

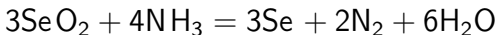
- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

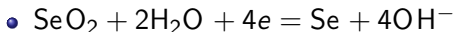
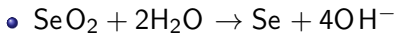
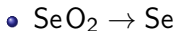
- Скорочення рівняння

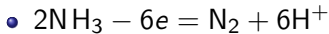
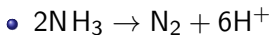
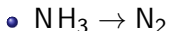
- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

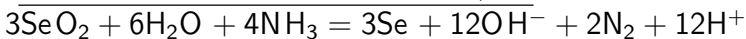
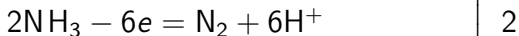
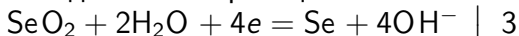
- Схема відновлення:

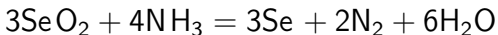
- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

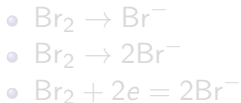
- Скорочення рівняння

- Отримане після скорочення рівняння є молекулярним

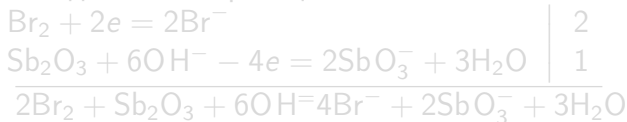
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Запис рівняння у молекулярній формі

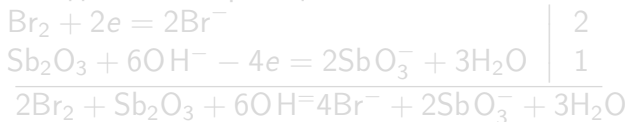
- Схема відновлення:

- $\text{Br}_2 \rightarrow \text{Br}^-$
- $\text{Br}_2 \rightarrow 2\text{Br}^-$
- $\text{Br}_2 + 2e = 2\text{Br}^-$

- Схема окиснення:

- $\text{Sb}_2\text{O}_3 \rightarrow \text{SbO}_3^-$
- $\text{Sb}_2\text{O}_3 + 6\text{OH}^- \rightarrow 2\text{SbO}_3^- + 3\text{H}_2\text{O}$
- $\text{Sb}_2\text{O}_3 + 6\text{OH}^- - 4e = 2\text{SbO}_3^- + 3\text{H}_2\text{O}$

- Складання напівреакцій

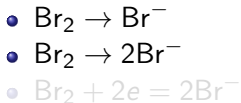

- Запис рівняння у молекулярній формі

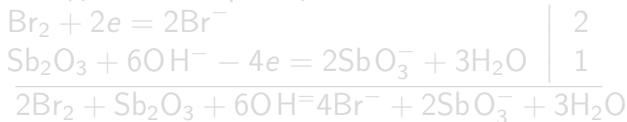
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

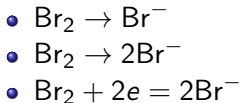

- Запис рівняння у молекулярній формі

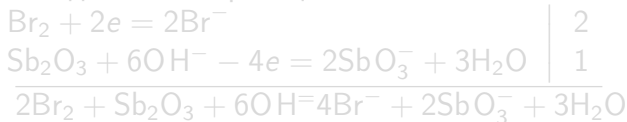
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Запис рівняння у молекулярній формі

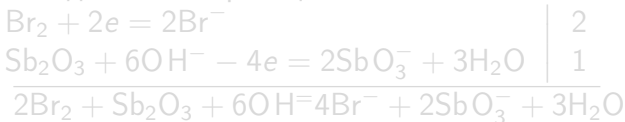
• Схема відновлення:

- $\text{Br}_2 \rightarrow \text{Br}^-$
- $\text{Br}_2 \rightarrow 2\text{Br}^-$
- $\text{Br}_2 + 2e = 2\text{Br}^-$

• Схема окиснення:

- $\text{Sb}_2\text{O}_3 \rightarrow \text{SbO}_3^-$
- $\text{Sb}_2\text{O}_3 + 6\text{OH}^- \rightarrow 2\text{SbO}_3^- + 3\text{H}_2\text{O}$
- $\text{Sb}_2\text{O}_3 + 6\text{OH}^- - 4e = 2\text{SbO}_3^- + 3\text{H}_2\text{O}$

• Складання напівреакцій

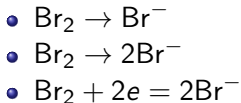
• Запис рівняння у молекулярній формі

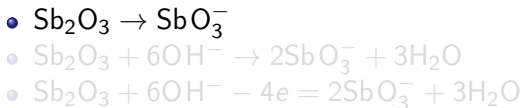

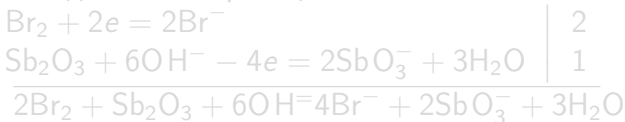
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

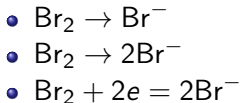

- Запис рівняння у молекулярній формі

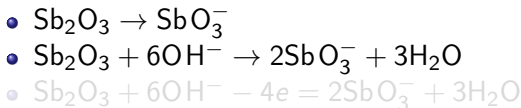

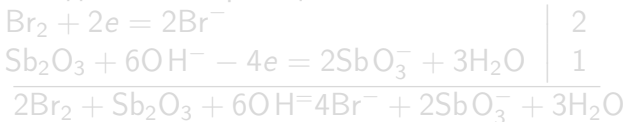
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

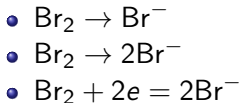

- Запис рівняння у молекулярній формі

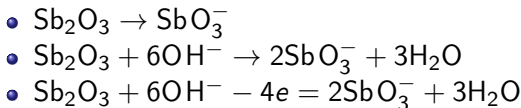

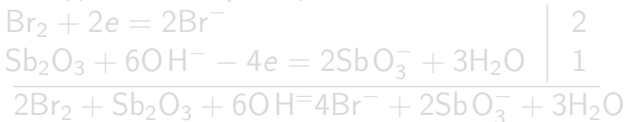
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

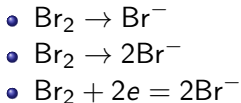

- Запис рівняння у молекулярній формі

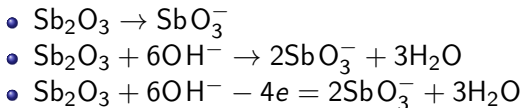

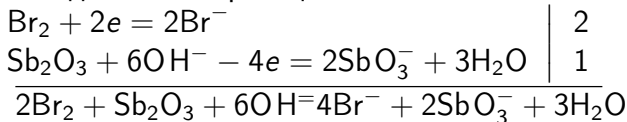
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

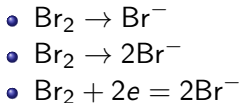

- Запис рівняння у молекулярній формі

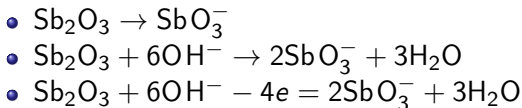

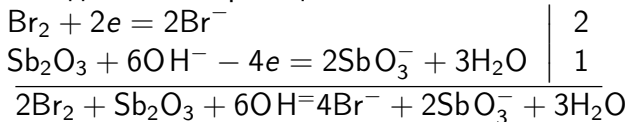
- Схема відновлення:

- Схема окиснення:

- Складання напівреакцій

- Запис рівняння у молекулярній формі

